

Jak uczyć cyberbezpieczeństwa

Małgorzata Bazan
25 sierpnia 2022

**Fundusze
Europejskie**
Polska Cyfrowa

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Rozwoju Regionalnego

Małgorzata Bazan

Trenerka edukacji cyfrowej
i medialnej, metodyczka, autorka
materiałów dydaktycznych.

Cyberbezpieczeństwo

Cyberbezpieczeństwo (ang. *cybersecurity*) – ogół technik, procesów i praktyk stosowanych w celu ochrony sieci informatycznych, urządzeń, programów i danych przed atakami, uszkodzeniami lub nieautoryzowanym dostępem. Cyberbezpieczeństwo bywa także określane jako „bezpieczeństwo technologii informatycznych”. Cyberbezpieczeństwo to odporność systemów informacyjnych na działania naruszające poufność, integralność, dostępność i autentyczność przetwarzanych danych lub związanych z nimi usług oferowanych przez te systemy. Stanowi również zespół zagadnień związanych z zapewnianiem ochrony w obszarze cyberprzestrzeni.

Źródło: <https://pl.wikipedia.org/wiki/Cyberbezpiecze%C5%84stwo>

Trzy komponenty

Ochrona - oprogramowanie

Wiedza – zasady postępowania

Zachowanie - nawyki

Źródło: Canva

Dekalogu nie będzie 😊

Źródło: Canva

1. Nie demonizujmy.

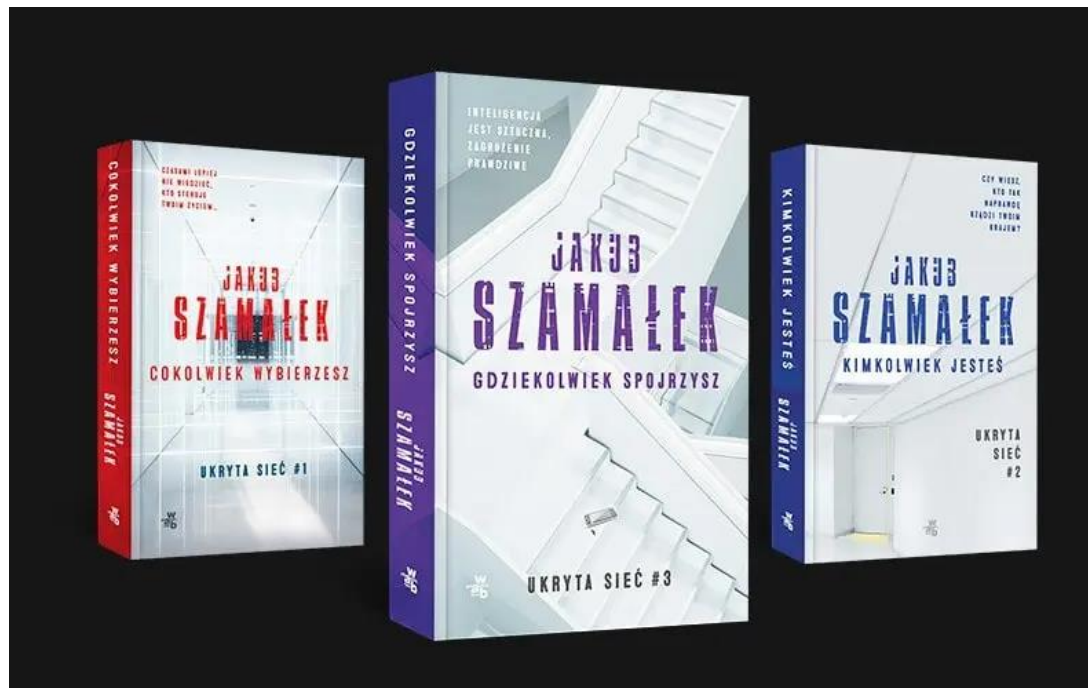
Źródło: Canva

cyberzagrożenia

VS.

cyberbezpieczeństwo

Przyszłość

Źródło: Canva

Od 2013 roku codziennie
wykradane jest prawie
4 000 000 rekordów:
44 co sekundę, każdego dnia.

Źródło: Canva

Codziennie pojawia się
ok. 230,000 nowych próbek
złośliwego oprogramowania.

Źródło: Canva

Co nas chroni?

Źródło: Canva

2. Higiena cyfrowa.

Źródło: Canva

Źródło: Canva

Rules

Źródło: Canva

Zbiór zasad

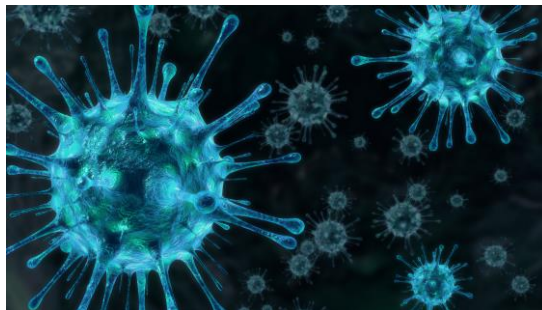
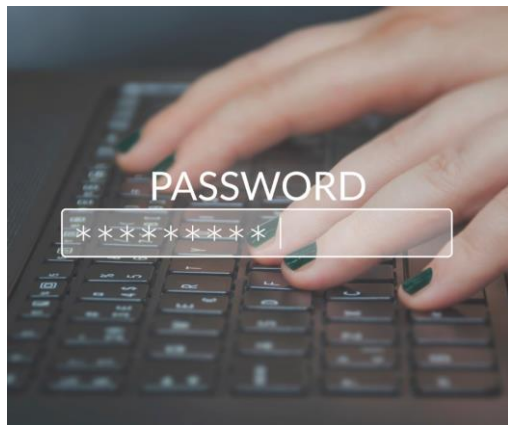
1. Ustawiamy bezpieczne hasła.
2. Zmieniamy hasła.
3. Nie otwieramy załączników z podejrzanych maili.
4. Aktualizujemy oprogramowanie antywirusowe.
5. Nie logujemy się do banku przez WiFi w kawiarni.
6.

**SPOŁ
ED**

W BIBLIOTECIE

3. Sprawczość.

Źródło: Canva

**SPOŁ
ED**
W BIBLIOTECY

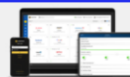

';--have i been pwned?

Your passwords will always
be secure with Keeper.

Start Free Trial

sponsored ad

How Secure Is My Password?

 The #1 Password Strength Tool. Trusted and used by millions.

ENTER PASSWORD

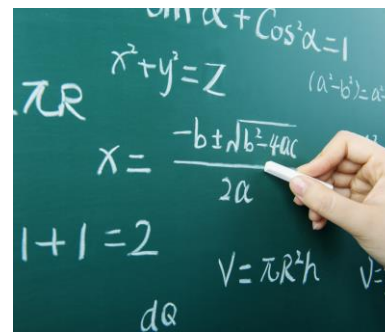
Wyświetl zachowane dane logowania

Entries are 100% secure and not stored in any way or shared with anyone. Period.

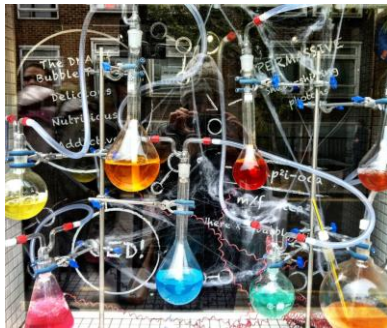
Interested in getting your personalized physical and digital security score? Visit our new tool [here](#).

Feedback

Z cyberbezpieczeństwem jest jak z....
... innymi przedmiotami

4. Dawkujemy wiedzę, czyli krok po kroku.

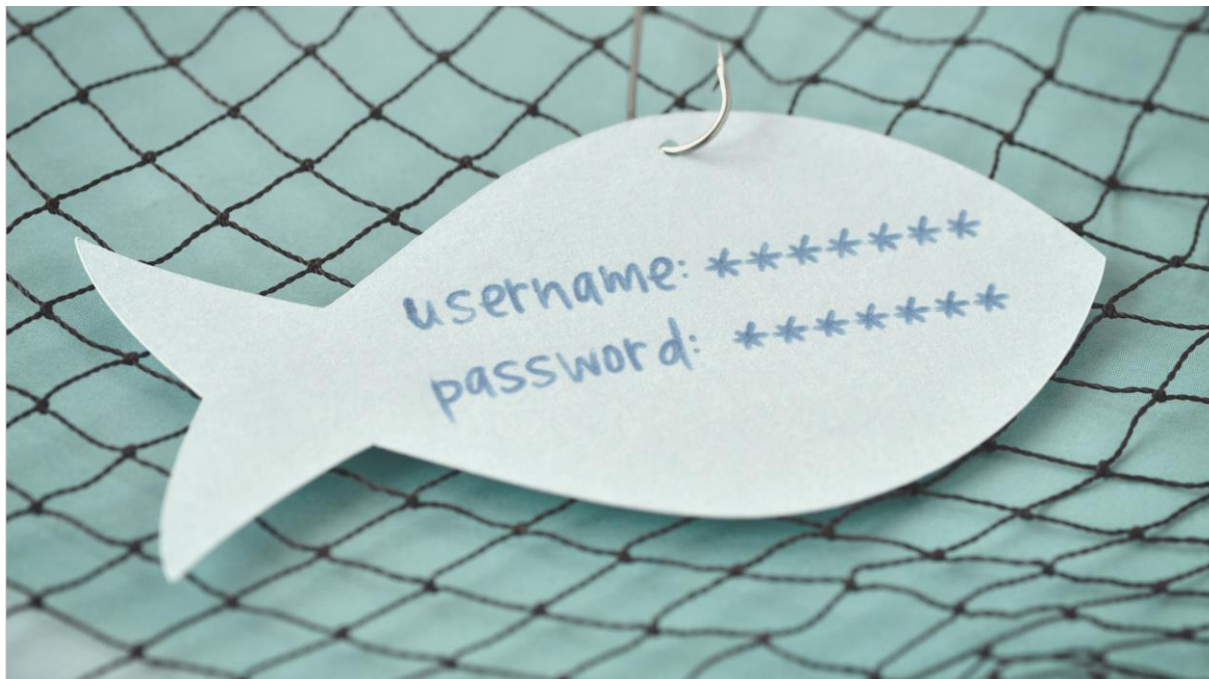
Jedna lekcja
=
jeden temat/problem/zasada/nawyk —

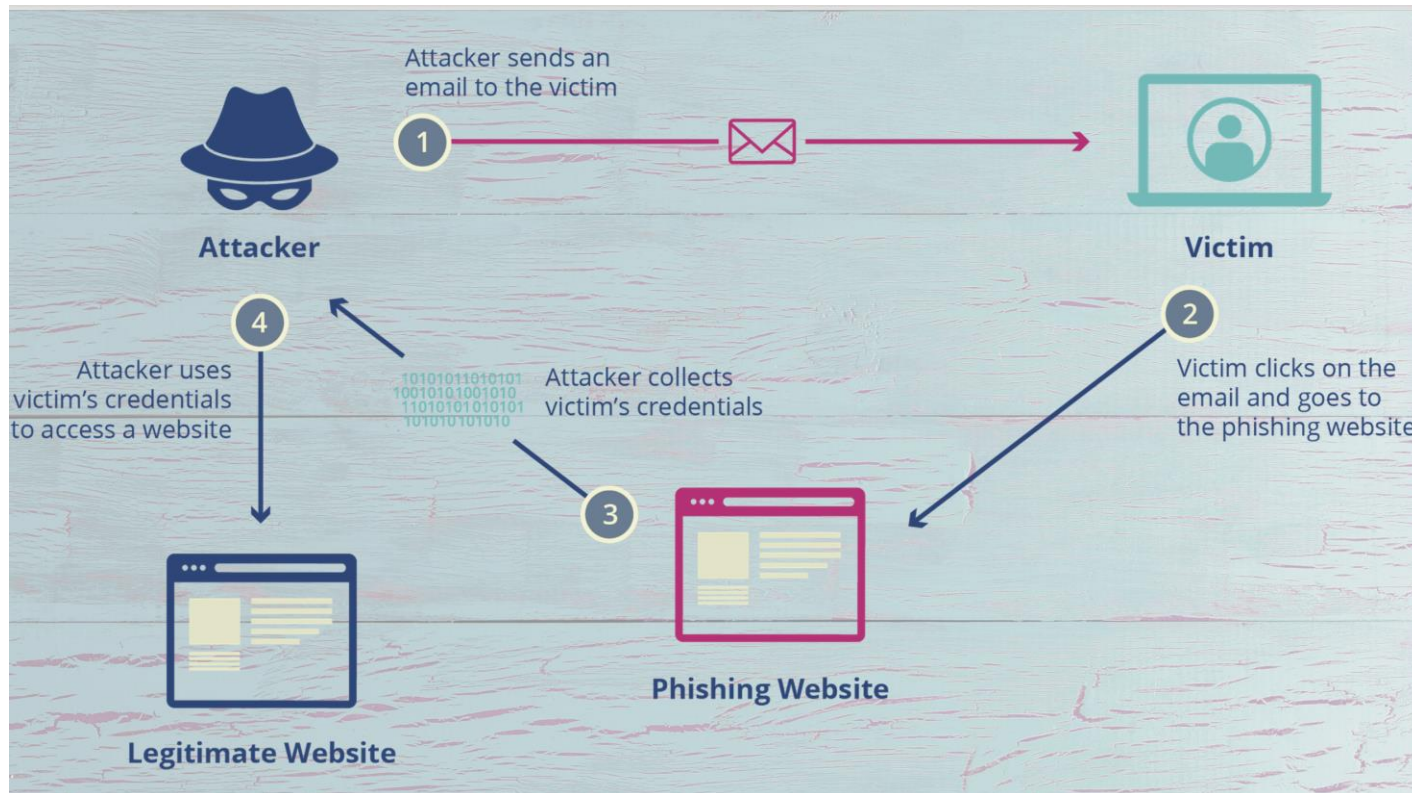

Phishing

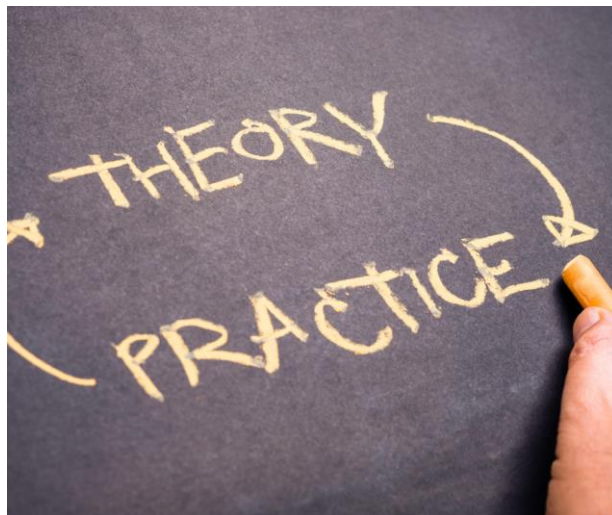
Źródło: Canva

5. Nauka przez przypadki.

Młodzież mówi: case 😊

Źródło: Canva

Wiadomość dotycząca bezpieczeństwa. Twoje konto mBank zostało tymczasowo zablokowane.

Odebrane x

mBank przez s7.jupe.pl

14:15 (7 minut temu) ☆

do mnie ▾

Szanowny kliencie,

Twój dostęp do serwisu transakcyjnego mBank Online został tymczasowo zablokowany ze względów bezpieczeństwa.

Wykryliśmy podejrzane działania związane z Twoim kontem bankowym.

Aby uzyskać więcej informacji oraz odblokować dostęp online, należy przejść na stronę mBanku <https://online.mbank.pl/pl/odblokuj> i zweryfikować swoje dane.

Pozdrawiamy,
Zespół mBanku

mBank S.A. z siedzibą w Warszawie przy ul. Senatorskiej 18, wpisany do rejestru przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla [m.st.](#) Warszawy, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS 0000025237, posiadający numer identyfikacji podatkowej NIP: 526-021-50-88, o wpłaconym w całości kapitale zakładowym, którego wysokość wg stanu na dzień 01.01.2013 r. wynosi 168.555.904 złotych.

SPOŁ
ED

W BIBLIOTECIE

PŁAĆ I WYPŁACAĆ TELEFONEM

Przekonaj się jak wygodne jest życie bez portfela.

[Więcej](#)

LOGOWANIE

Numer klienta lub login

Hasło

[ZALOGUJ ▶](#)[→ Zostań klientem iPKO](#)

BEZPIECZEŃSTWO w iPKO

PAMIĘTAJ!

Logowanie do serwisu iPKO
nie wymaga podania kodu z karty
kodów jednorazowych.

Bank również nigdy nie poprosi Cię o
podanie jednocześnie kilku kodów z
karty kodów lub danych karty
płatniczej.

[→ więcej o bezpieczeństwie](#)

Mini ratka

Teraz z Mini Ratką stać Cię na więcej! Pożyczkę otrzymasz standardowo bez zabezpieczeń i poręczycieli, aż **do 30 000 zł**. Mini Ratka dostępna jest przez Internet, telefon oraz w oddziale bez zbędnych formalności i długiego czekania! Więcej

Mini ratka

Uważaj na fałszywą stronę!

Zmiany w dokumentacji dotyczącej
zawierania i obsługi transakcji skarbowych

[▶ ZŁÓŻ WNIOSEK
ONLINE](#)

CENTRUM KONTAKTU

[✉ Napisz do nas](#)[☎ Infolinia 801 302 302](#)[📄 Oddziały i Agencje](#)

POMOC

- Słownik
- Przewodnik
- Najczęściej zadawane pytania
- Pierwsze logowanie
- Demo

Uwaga! Dzis gwałtowne burze, silny wiatr i ulewny deszcz. Miejscami grad. Unikaj otwartych przestrzeni, zabezpiecz dobytek. Sledz komunikaty pogodowe.

10 sie, 15:42

Wiadomość
Wczoraj, 15:18

INPOST: Twoja Przesylka jest gotowa do odebrania w Paczkomacie. Wejdz na paczkomaty-24.pl aby pobrac dane do odbioru przesyłki.

Gdzie szukać wiedzy?

Niebezpiecznik

o bezpieczeństwie i nie...

[SZKOLENIA](#) | [5 PORAD](#) | [AUDYT & PENTESTY](#) | [SKLEP](#) | [KONTAKT](#)

18:28
1.6.2022

Cyberbezpieczeństwo dla rodziców

Autor: redakcja | Tagi: app_post, cenzura, dzieci, internet, kontrola rodzicielska

Dzień dziecka to idealny moment, aby zaprosić Was na nasz webinar o tym, jak ochronić swoje dzieci przed internetowym złem. Jeśli jesteś rodzicem i chcesz wiedzieć: Jak skutecznie monitorować to, co Twoje dziecko robi w internecie (niezależnie od urządzeń z których korzysta)? Jak kontrolować i ograniczać ile czasu dziecko spędza przed ekranem? Jak zablokować dziecku dostęp do ... [Czytaj dalej »](#)

11 komentarzy

TOP 5 miesiąca

1. UOKIK idzie na wojnę z bankami. Bo ignorują klientów okradzionych przez internet.
2. Jak zadbać o prywatność nocując w hotelu?
3. Atak na samochody Hondy. Da się je zdalnie otworzyć i uruchomić zdalnie
4. Radomir sam ustalił jak go okradziono, ale sprawcy nie ujęto, bo nikogo poza Radomirem nałwyrażnieł to nie obchodzi

POZNAJ TECHNIKI I NARZĘDZIA
OSINT
(BIAŁEGO WYWIADU)

Zamów nasz wykład dla
twojej firmy!

Posłuchaj jednego z naszych **8 cyberwykładów**. Wiedzę podajemy z humorem i w przystępny dla każdego pracownika sposób. Zdalnie lub u Ciebie w firmie. Kliknij tu i zobacz opisy wykładów!

Artykuły na e-mail

Aby raz dziennie otrzymać info o nowych postach, wpisz swój e-mail:

6. Nauka przez emapatyzację.

Źródło: Canva

Maj 2014

145 milionów użytkowników
dotkniętych atakiem.

Maj 2018

330 milionów kont narażonych
na ryzyko.

Październik 2021

Wyciek danych - 1,5 mld użytkowników
serwisu.

**SPOŁ
ED**
W BIBLIOTECIE

- ✓ Zdobądź zaufanie, użyj logotypu bądź nazwy zaufanej marki.
- ✓ Graj na emocjach, spraw, aby ludzie powodowani np. strachem bądź ekscytacją działali szybko, bez zastanowienia.
- ✓ Dołącz wiarygodny link e-mail, który wygląda tak, jakby pochodził od zaufanej marki.
- ✓ Dołącz ogólne, bezosobowe powitanie.
- ✓ Popełniaj błędy gramatyczne i w pisowni.
- ✓ Dołącz wezwanie do działania - kolejny krok, jaki ofiara phishingu powinna podjąć.

Mariusz. Technik-mechanik z Koluszek. Prowadzi jednoosobową działalność gospodarczą. Naprawia pralki, lodówki i inny sprzęt gospodarstwa domowego. Lubi oglądać programy dokumentalne na temat najnowszych osiągnięć techniki. Ma słabość do gry na automatach i gier liczbowych. W czasie wolnym pracuje nad systemami gry w totolotka.

Michalina. Absolwentka studiów dziennikarskich na Uniwersytecie Gdańskim. Fanka kina Pedro Almodovara i kultury flamenco. Pracuje w organizacji pozarządowej zajmującej się edukacją medialną. Ma naturę podróżnika. Niestety stan finansów nie pozwala jej na długie podróże, szczególnie w odległe strony świata. W czasie wolnym gra na gitarze i akordeonie.

Brajan. Szesnastolatek. Z powodu opuszczania zbyt wielu dni szkolnych pozostał na drugi rok w ósmej klasie. Uwielbia gry komputerowe wymagające strategicznego myślenia. Jest laureatem kilku turniejów gamingowych, które przyniosły mu popularność w środowisku graczy oraz duże, jak na jego wiek, dochody finansowe. W przyszłości chce zająć się testowaniem grywalności.

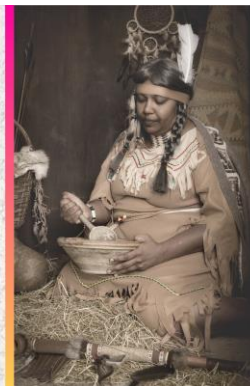
Maciek. Doktor nauk humanistycznych z Łodzi. Filmoznawca. Prowadzi zajęcia artystyczne ze studentami na jednej z prywatnych uczelni. W czasie wolnym składa skutery, których jest wielkim fanem. W swojej kolekcji posiada już 12 jednośladów marki Piaggio. Ma jednorocznego syna i narzeczoną. W sierpniu 2021 roku planują ślub i chrzciny.

7. Nauka przez opowieści.

Jedno z narzędzi, które opiera się na czymś, co ludzkość zna od czasów prehistorycznych.

Na opowiadaniu prawdziwych lub wymyślonych historii.

CECHY DOBREGO STORYTELLINGU

KOMUNIKATYWNOŚĆ — opowiadana historia musi być zrozumiała dla wszystkich odbiorców.

Dobra historia musi mieć **SUSPENS**, zmienia **BIEG AKCJI**, zwiększa **NAPIĘCIE**, zaskakuje słuchaczy.

Historia musi mieć **WYRAZISTEGO BOHATERA** lub bohaterów.

Stwórzcie fabułę filmu.

**Tematem filmu jest
cyberbezpieczeństwo.**

8. Nauka przez kształcenie systemu wartości.

Źródło: Canva

Prywatność to wartość

Źródło: Canva

**SPOŁ
ED**

W BIBLIOTECIE

Źródło: Facebook

**SPOŁ
ED**
W BIBLIOTECY

Zdjęcia w sieci

Źródło: Canva

**SPOŁ
ED**

W BIBLIOTECIE

cyfrowy ślad - informacje na temat aktywności konkretnych osób w sieci, magazynowane na serwerach dostawców internetu i właścicieli stron. Tworzą go m.in. zdjęcia, informacje o kupionych produktach, nicki, wpisy na blogach, ale również dane, które zostawiamy w sieci mimowolnie, np. adres IP czy informacja o systemie operacyjnym, z którego korzystamy.

Źródło: <https://edukacjamedialna.edu.pl/lekcje/twoj-cyfrowy-slاد/#slownikczek>

- informacje zamieszczane automatycznie (informacje o systemie operacyjnym, przeglądarce internetowej, zestawie zainstalowanych czcionek, numerze IP);
- informacje zamieszczane półautomatycznie (geolokalizacja, informacje w plikach zdjęciowych o godzinie wykonania zdjęcia i modelu aparatu fotograficznego, statusy na portalach społecznościowych — np. dotyczące geolokalizacji);
- informacje zamieszczane samodzielnie (statusy na portalach społecznościowych, wpisy na forach, e-maile).

Źródło: <https://edukacjamedialna.edu.pl/lekcje/twoj-cyfrowy-slad/#sloowniczek>

Informacje, które raz
znajdą się w sieci,
pozostają w niej na
zawsze — sieć nie
zapomina.

9. Trudne tematy

Źródło: Canva

Szokownie prowadzących

Źródło: Canva

**SPOŁ
ED**

W BIBLIOTECY

Konieczność
dostarczenia
informacji.

Źródło: Canva

SPOŁ
ED

W BIBLIOTECĘ

- 42,6% dzieci w wieku 11–17 lat miało styczność z krwawymi i brutalnymi obrazami w internecie (Pyżalski i in., 2019).
- 43% dzieci w wieku 11–18 lat miało kontakt z pornografią w internecie (Makaruk i in., 2017).
- 23,4% nastolatków ogląda patostreamy w internecie (Bochenek, Lange, 2019).

<https://it-szkola.edu.pl/publikacje,plik,48>

- child grooming - uwodzenie dziecka przez internet,
- sextortion - szantaż intymnymi materiałami,
- sexting - rozsyłanie swoich prywatnych intymnych materiałów.

Gdzie szukać informacji?

**SPOŁ
ED**

W BIBLIOTECE

NASK

FUNDACJA
nowoczesna
Polska

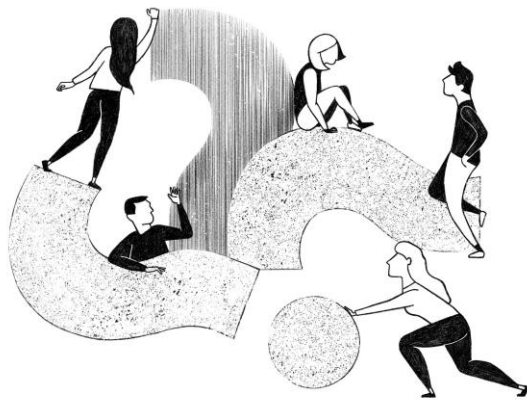

CENTRUM
CYFROWE

FUNDACJA
PANOPTYKON

Czas na pytania

Dziękuję za uwagę!

Małgorzata Bazan
CC BY 4.0

**Fundusze
Europejskie**
Polska Cyfrowa

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Rozwoju Regionalnego

